

Lluís Paluzie i Mir

Ex-cap del Servei de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona

(1973-1983)

membre del Consell de Protecció de la Natura de la

Generalitat de Catalunya

**ANTONI JONCH
I EL PARC NATURAL
DEL MONTSENY**

Dèiem fa temps que el massís del Montseny ha estat sempre l'exemple més clar de com una sensibilització popular constant i persistent dedicada a la defensa dels valors singulars d'una muntanya pot empènyer l'atenció protectora dels poders públics i aconseguir un règim legal tutelador d'un espai natural, el qual, encara que hagi passat per diverses etapes plenes de vicissituds difícils i especials, arriba finalment a una solució adient i equilibrada.

La figura d'Antoni Jonch va unida al Montseny i a la consecució de la solució protectora definitiva per a aquest massís tan singular.

El Montseny, ha estat percebut pel poble (des de sempre) i també per l'estament naturalista i científic del país (des de principi de segle), que en féu el camp dels seus estudis i recerques, com a espai natural d'interès paisatgístic i estètic excepcional. Cal recordar també el ressò que ha tingut i que té la muntanya com a font inspiradora dels nostres poetes i escriptors (Aribau, Verdaguer, Bofill i Mates, Sagarra, Manent, Xènius, Ribot i tants d'altres).

Ja entrat el segle XX, Font i Quer, Ignasi de Saga-

rra i Antoni de Bolós publiquen els seus estudis científics sobre els sistemes naturals del massís, que donen origen a una proposta, l'any 1922, del doctor Font i Quer mateix, tot reivindicant la declaració d'un parc nacional per a una part del Montseny -la zona coneguda com a Alt Montseny (turó de l'Home, Agudes i Matagalls), que ve recollida a les cròniques oficials de la Mancomunitat de Catalunya. La iniciativa no va prosperar a Madrid, malgrat l'interès de la Mancomunitat, però uns anys després, el 1928, el rei Alfons XIII va dictar a Estocolm un Reial Decret Llei que significà un pas prou important per a la conservació i la tutela de la part del massís que hem anomenat Alt Montseny.

Antoni Jonch és el continuador més immediat d'aquests naturalistes d'abans de la nostra guerra, ja que una de les dèries de la seva vida, al marge de la seva rellevant actuació professional com a director del Parc Zoològic de Barcelona, va ser la protecció i consideració del Montseny com a espai natural. Així, l'any 1953 s'edita a Grano-

Les Agudes des de Santa Fe del Montseny. Foto: E. M.

Explicació del projecte del parc Zoològic de la Montaña, Santander (Foto: Família Jonch)

Torrent de Rentadors, Montseny. Foto: E. Al.

llers *El Montseny parque natural*, treball prologat per Salvador Llobet, el qual fou llegit pel seu autor, Antoni Jonch, en la sessió plenària del Centre d'Estudis de l'Associació Cultural de Granollers, el dia 9 de gener de 1953, celebrada al Museu d'aquesta ciutat. En Jonch formula en aquesta ponència tota una proposta de creació d'un parc natural per al Montseny. El territori proposat ja no es limita a l'Alt Montseny, sinó que s'estén fins al Tagamanent (Baix Montseny). La proposta és molt completa i s'explica de forma entenedora i lògica, partint d'una justificació raonada del projecte. Del contingut i de les seves previsions que han estat perfeccionades i desplegades pel propi Jonch al llarg dels anys, prèviament a la versió final del pla especial de protecció que avui regeix el parc natural del Montseny (1977-78), cal destacar-ne la proposta pedagògic-cultural com un dels objectius bàsics del parc natural; diu en Jonch:

"Aparte de la positiva enseñanza que la sola contemplación del parque -con el diálogo interior que sugiere- nos ha de proporcionar, serían muy provechosas y aconsejables las visitas colectivas de centros de instrucción, ya primaria ya superior, entidades culturales, excursionistas, etcétera, recibiendo de sus profesores o en su defecto de personal idóneo del propio parque, las explicaciones adecuadas a la preparación e interés de los educandos. Las descripciones de sus visitas, ilustradas con dibujos al natural o fotografías documentales, reportarían, sin duda alguna, el mejor de los provechos. Es precisamente por este camino, complementado con pródiga literatura, por el que han logrado tantas naciones, el apego, veneración y respeto al "mundo natural" y su conocimiento y estudio en forma de pasatiempo. Volando a mayor altura, podría, a buen seguro, practicarse en este parque del Montseny, enseñanzas dedicadas a las Ciencias de la Naturaleza encuadrados en la modalidad que orienta los llamados Cursos de Verano, dependiente de la Universidad."

Antoni Jonch formà part des del principi de l'equip de científics col·laboradors en la redacció del pla especial del Montseny, i fou l'autor de l'estudi monogràfic *Nuclis zoològics i programa cultural en el parc natural del Montseny*, que en part recullen els objectius del pla, el la memòria justificativa (punt f). Establiment d'un programa d'utilització pedagògic-cultural ("Escola de la Natura", segons la proposta d'Antoni Jonch). Però això no és tot, cal recordar ara i aquí que Antoni Jonch no va ser un col·laborador més en un equip molt nombrós de gent prou coneguda. Antoni Jonch va estar a disposició del projecte sobre el Montseny des del primer moment en cos i ànima, i va ser present en totes les fases, no solament la de redacció del pla, sinó de la seva llarga i dificultosa tramitació, participant en tots els actes i les exposicions en què fou requerit; sempre hi participava amb la seva paraula fàcil i convincent, com a home que creia fermanent en el que feia.

El parc del Montseny deu molt a Antoni Jonch. Per això cal demanar, a qui correspongui, la iniciativa de poder recordar-lo visiblement. També fóra possible retre-li homenatge posant en pràctica alguna de les seves idees que no ha estat desplegada en la programació del parc (circuit de les tres ermites, nuclis de fauna) sense contradir-ne les directrius del pla especial que regeix el massís del Montseny.